

lawrence ferlinghetti avtobiografija

Živim mirno življenje
na Mike's Place iz dneva v dan,
gleдам prvake Dantejeve sprejemnice
v biljardu
in francoske privržence podobne igre.
Živim mirno življenje
na spodnjem Broadwayu.
Sem Američan.
Sem ameriški dečko.
Prebral sem American Boy Magazine
in postal tabornik
v predmestju.
Mislil sem, da sem Tom Sawyer,
da lovim rake v reki Bronx,
ki sem jo imel za Mississippi.
Imel sem rokavico za baseball
in ameriško dirkalno kolo.
Raznašal sem Women's Home Companion
ob petih popoldne
in Herald Trib
ob petih zjutraj.
Še vedno slišim, kako papir udari
na prazno verando.
Moje otroštvo ni bilo srečno.
Videl sem pristati Lindberga.
Ozrl sem se proti domu
in tam ni bilo nobenega angela.
Dobili so me, ko sem kradel svinčnike
v trgovinah za pet in deset centov.
Sikal sem drevesa za CCC
in sedel na njih.
Pristal sem v Normandiji
v čolnu na vesla, ki se je prevrnil.
Videl sem izobražene armade
na doverskih peščinah.
Berem lomo Doone
in življenje Johna Mosta,
groza industrijalca,
bomba na krovu za vse večne čase.
Videl sem povorko smetarjev
na dan Kristofa Kolumba
za klepetavi propadajočimi
trobentači.
Nisem še bil v samostanu
ali v Tuillerijah,
še vedno pa mislim,
da bom šel tja.
Videl sem povorko smetarjev,
ko je snežilo.
Jedel sem vroče hrenovke v parkih.
Slišal sem Gettysburgov
in Ginsbergov naslov.
Všeč mi je tukaj
in ne grem nazaj,
od koder sem prišel.
Tudi jaz sem se vozil v avtih avtih avtih.
Bil se v Aziji
z Noetom v Arki.
Bil sem v Indiji,
ko so sezidali Rim.
Bil sem z osličkom
v jasilih.
Videl sem večnega razdeljevalca
z belega griča
v južnem San Franciscu
in smejočo se žensko v Luna parku
zunaj Hiše smeha
med hudim naliveom,
pa se je še vedno smejala.
Živim mirno življenje
zunaj Mike's Place iz dneva v dan
in opazujem svet, kako se pomika mimo
v svojih nenavadnih čevljih.
Nekoč sem se odpravil

na pot okoli sveta,
prišel pa sem samo do Brooklyna.
Tisti most je bil preveč zame.
Vdal sem se molku,
izgonu in zvijači.
Letel sem preblizu sonca
in moja voščena krila so odpadla.
Iščem svojega starega,
ki ga nisem nikoli poznal.
Iščem izgubljenega voditelja,
s katerim sem letel.
Mladi ljudje bi morali biti raziskovalci.
A mama mi ni nikoli rekla,
da bojo tudi taki prizori.
Na smrt utrujen
počivam
po dolgem potovanju.
Videl sem napačna mesta.
Videl sem neznanski nered.
Slišal sem vpiti Kida Orya.
Slišal sem pridigo trobente.
Slišal sem Debussyja
zveneti skoz platno.
Spal sem na stoterih otokih,
kjer so bile knjige drevesa.
Slišal sem ptice,
ki so pele ko zvon.
Prebival sem v stoterih mestih,
kjer so bila drevesa knjige.
Kakšne podzemске kakšni taksiji kakšne kavarne!
Kakšne ženske s slepimi prsi,
udi izgubljenimi med nebotičniki!
Videl sem spomenike junakom:
Dantona, kako je jokalo ob vhodu v metro,
Kolumba v Barceloni,
ki je kazal proti zahodu,
Lincolna v svojem kamnitem stolu
in široki kamniti obraz
v Severni Dakoti.
Vem, da Kolumb ni
izumil Amerike.
Slišal sem stotino vlomljenih Poundov.
Prav vse bi morali osvoboditi.
Že dolgo je tega,
kar sem bil pastir.
Živim mirno življenje
na Mike's Place iz dneva v dan
in berem urejene stolpce.
Prebral sem Reader's Digest
od prve do zadnje vrstice
in podčrtal vse označbe
Združenih držav in obljubljene dežele,
kjer na vsakem kovancu piše
zaupamo v Boga,
na dolarskih bankovcih pa tega napisa ni,
ker so sami bogovi.
Vsak dan preberem oglase
in iščem kamen, list,
vrata, ki jih še niso našli.
Slišim Ameriko peti
na rumenih straneh.
Nihče ne more trditi,
da se tudi duša ne razbesni.
Iz dneva v dan prebiram časopise
in čujem slabotno človečnost
in žalostno obilje tiska.
Vidim, kje so izsušili ribnik Walden,
da bi postavili zabavišni park.

tomaž kralj

le luč, le tipke ljubezni

v pragozdu smo sitar z modro steklenino zarotili,
besede ljubko zlagali v čarovniške napoje,
z naboji smelosti plašili plesalce kačjega plesa,
nismo se ozirali proti vrhovom žil,
prepade smo spravili v filatelistične albume;
zavest veselja se je pokazala v kapljici vode,
in kri, kri se ji je pokoravala:
sveče so nam postale zvok harfe,
skrite harpe so postale prelati,
muziciranje je povzročilo deževje,
dve dobi sta se zamenjali – vodnarjevo vnebovzetje,
sobane celic so se spremenile v vrč cerkve – radodarnost rib.

hvaležnost se kotili: to je zajtrk preprelic,
hvaležnih koptov, urarjev hemoglobina,
suha trava se obrača v dim, diamantno hrbtnico,
ni več letina spožabe, ni več spomin latentnega stanja:
embrionalno dihanje se razlega
in kočija, v kateri se vozi kromanjonec,
se dvigne, postane ohtar.

vhod v podzemlje označujejo bobni,
letališče je ponarejeno v škornje:
kdo jih je nosil, kdo jih je prosil:
zviti mornarji zamenjajo cvetlice za obešanje,
nasmehnejo se v zoro, maščevanje preoblikujejo v sanje;
senca dneva pomoči jezik, z gorovji obkroži mojo meglenico;
nakodrali smo potok, mu odvzeli voljo do spomina,
v njem je bil om, skriti služabnik psihologije:
ne stoj, ne stoj tako poševno,
saj se boš prekucnil,
razlil mleko, napovedal visoki zračni pritisk:
ne v te sobane: to niso tebe, niso angel oznanjenja,
niso bitke lokostrelcev in njihov dež počasnih hipodromov;
svetišče se ti skrije, zavito je v prevleko sanj –
električna violina se spremeni v znak fizike:
šarenica se zoži, napove položaj fakirjev:
armenci se goloroki spravijo nad gobana,
bali se zlije z jajcem, pobije otroka –
sladkega otroka zvezd.

tako se ne bi smel prerekati,
tako ne bi smel začrtati trase tega vesoljskega romanja:
v zgodbi o nastanku sveta ni resnice,
njeno rednico smo skrili v vodnjak,
vrt se je obrnil, grad na petelinji nogi zavriskal:
še to, še to je izročilo biblije,
še to je martra zgodovine:
celična mimikrija je pajkova mreža,
ribogojnica ne ustreza pogojem krišne,
svetli eliksir se s sekiro spoprime v imenu poti,
v imenu poti zbrise znamenja na zapetju,
prebarva ceste in lijake sokrvice v barvo boga,
se odloči in ruleto znamenj zamenja za vozni red vrst.

nekateri so bile palače,
nekateri so bili vodniki,
spali so posvečeno,
na bregovih reke gange stali,
se spominjali sončnega mrka apolonovega,
se z zoglenelimi puščavniki pogovarjali:
metulji ne govorijo narečja pragozda,
modri nil jih pozna, se jim nasmiha,
jih hvali, jim čakre na krila obeša;
feniks, feniks, kdo je feniks?

zen v umetnosti lokostrelstva se razodene v povratni vezavi
 derviš se zaliže v votlino svoje prelestnosti,
 kapnike spozna za pokopališče avtomobilov,
 jih s transcendentalnimi zvoki omreži:
 orlando, orlando: s kirko svatuje,
 komete plete, se jih v zaplatah morja spominja:
 ne pozna sledi mokrih obešencev,
 mrkih kačjih izobčencev,
 sedemletnih novorojencev,
 diskoteke dimnega signala,
 verjetnosti kitajske četrti na atlantidi;
 prekucije se začenjajo s sokolom,
 s sokom mravelj, marmeladnim marmorjem,
 ki ga je robin hood s cejlona prinesel:
 take so tri košare,
 kodri tiranozavra,
 njegova tovarna mlečnega znoja,
 podboj, kjer je skloniti glavo treba:
 kjer je treba glavo skloniti.

lukšus karme se razodene v večernih predstavah jutra,
 v komornih dvorinah dreves, v svetohlinskih razodetjih:
 vrata se priškrtnajo: bramorji zemljo rahljajo,
 v zeleni palači nočoj ni poboja devic,
 ni veličastnih poletov črnih voditeljev črnih vdov:
 s slapom se metaforika najlepše razodeva,
 kaže v travnike, spolzka bivališča klošarjev —
 na poročila ni treba čakati: rada: rada:
 anaksimandrov mavzolej, bas večera:
 kopjenosci kralja epida in njegovi vrači,
 prezačevalne odprtine telesa —
 mehkega brezračnega prostora —
 potovali smo v slonih,
 nosili zlate perjanice ognja,
 smehljali smo se blatu nastanka,
 zviti atmosferi in protuberancam,
 ki jih meteorji niso mogli,
 nikoli mogli v poskok pripraviti:
 kača se zvije, z rogovi proti severu pokaže,
 zamisli se krišna, v loki uredi napajališče konj,
 uto za čajno ceremonijo, mravljišče in hladilnik biserov,
 skladišče opija, skladišče zgodovine in njenega vina.

admirali so se zbrali: večerja slovesa,
 večerja slavošpevov, večerja admiralov;
 koncentracija naj ne opeša: to je njeno sporočilo,
 njen oniks, ki kaže v zgodovino,
 njena sramotna potegavščina z mehiko:
 sonata je kamen, o večeru ne govori nihče,
 hrana se po cestah nabira, pa je ni dovolj,
 pa je ni dovolj, da bi tamar v hram prebarvali,
 ga napolnili s snegom, ki je korobače zaklenil v skedenj;
 molilni mlinčki so kavčuk, konoplja kristal,
 zakladnica ostane nedotaknjena —
 in zakaj, in zakaj ne, saj je v njej piramida,
 saj se je ruševce splašil, postavil oglarsko kolibo,
 fugo za odpustek zaprosil,
 zarotil jutranjo roso in jo z marjeticami odel:
 nihče ne bi smel tako govoriti, nihče,
 ki ne pozna plebiscita med nebom in zemljo,
 ki ni hodil po poteh svetnikov in rudarjev spomina,
 ki so, ki so tako marljivo zidali stolp možganov,
 se razdajali kot sakrament, kockali s seratoninom:
 — prirejali letne zabave v sobi molka:
 polkovniki so zanimali gospodarja petih cest,
 pa vseeno niso uspeli postaviti mostu,
 njihov post se je spremenil v zakon,
 njihova gnezda v obok mesečine;
 sirup, sirup ni strup,
 strahovalci obrnejo zastavam hrbte,
 prižgejo kadilo himalaje,
 točijo čaj, a to
 ni čajanka.

Vidim, kako silijo Melvilla,
 naj poje svojega kita.
 Vidim, da prihaja nova vojna,
 ampak mene ne bo zraven, da bi se boril.
 Prebral sem napis
 na zunanji strani hiše.
 Kilroyu sem pomagal,
 da ga je napisal.
 V četi sem korakal po peti aveniji
 in trobil v rog,
 potem pa odhitel v casbo,
 da poiščem svojega psa.
 Vidim podobnost
 med psom in mano.
 Psi so resnični opazovalci,
 hodijo gor in dol po svetu
 skoz deželo Moloha.
 Šel sem skoz drevorede, ki so
 bili preozki za chryslerje.
 Videl sem stotino mlečnih voz brez konj
 na praznem prostoru Astorije.
 Slišal sem naloge smetarjev.
 Vozil sem se po najmodernejših
 avtomobilskih cestah
 in verjel
 obljubam z oglasnih desk,
 prečkal sem ravnice Jerseyja
 in videl mesta na planjavah
 in se valjal po divjinah Westchestra
 v vozovih
 s klateškimi domačini.
 Videl sem jih.
 Sem pravi mož.
 Bil sem tam.
 Čisto malo
 sem trpel.
 Sem Američan.
 Imam potni list.
 Pred ljudmi nisem trpel.
 In premlad sem,
 da bi umrl.
 Sam sem se povzpел do tega, kar sem.
 In imam načrte za prihodnost.
 Sem že v vrsti za najboljšo
 službo.
 Mogoče se bom preselil
 v Detroit.
 Kravate prodajam
 samo začasno.
 Sem dobri Joe.
 Sem odprta knjiga
 za svojega šefa.
 Sem popolna skrivnost
 za svoje najboljše prijatelje.
 Živim mirno življenje
 na Mike's Place iz dneva v dan in
 premišljujem o svojem popku.
 Sem del
 dolge telesne norosti.
 Hodil sem po različnih nočnih gozdovih.
 Slonel sem na pijanih vratih.
 Napisal sem divje zgodbe brez ločil.
 Sem pravi mož.
 Bil sem tam.
 Trpel sem.

Sedel sem v neudobnem stolu.
 Sem sončna solza.
 Sem griček,
 kjer tečejo pesniki.
 Izumil sem pisavo
 potem ko sem opazoval let žerjavov,
 ki so s svojimi nožicami napravili črke.
 Sem jezero na ravnini.
 Sem beseda
 na drevesu.
 Sem hrib poezije.
 Sem napad
 na nerazložno govorenje.
 Sanjalo se mi je,
 da so mi zobje izpadli,
 jezik pa je živel,
 da bi povedal zgodbo.
 Sem tišina
 pesništva.
 Sem breg pesmi.
 Sem pianist
 v zapuščenem casinu
 na obalnem sprehajališču,
 v meglici
 nalahno igram.
 Vidim podobnost
 med smejočo se žensko
 in samim seboj.
 Slišal sem glas poletja
 v dežju.
 Videl sem oskrbnice,
 ki so imele zapletene občutke.
 Razumem njihovo obotavljanje.
 Sem nabiralec sadja.
 Videl sem, kako poljubi
 ustvarijo odlično počutje.
 Videl sem žirafe
 z vratovi kot ljubezenske rane
 na železnih razmerah
 sveta.
 Videl sem Venero Afrodito
 brezroko v vetrovnem hodniku.
 Slišal sem peti sireno
 na peti aveniji.
 Videl sem plesati belo boginjo
 na Rue des Beaux Arts
 štirinajstega julija
 in čudovito neusmiljeno gospo,
 ki se je usekovala.
 Ni znala angleščine.
 Imela je plave lase
 in konjski glas
 in ptice so utihnile.
 Živim mirno življenje
 na Mike's Place iz dneva v dan
 in opazujem igralce za majhne vsote,
 ki uprizarjajo prizore z mineštro,
 hlastno požirajo makarone,
 in nekje sem bral
 Pomen eksistence,
 ampak sem že pozabil,
 kje natanko je to bilo.
 Toda, pravi mož sem
 in zagotovo bom tam
 in lahko povzročim, da ustnice
 spečih
 spregovorijo
 in lahko spremenim
 svoje beležnice
 v šope trave
 in si lahko napišem
 lastni nagrobni spomenik, ki pravi,
 naj jezdec
 jahajo mimo.

prevedel miha AVANZO